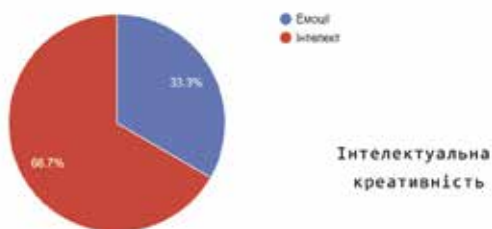

Карпов Віктор, доктор історичних наук,
завідувач кафедри дизайну
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

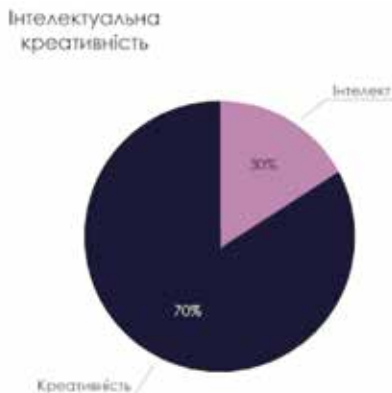
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТА ЕМОЦІЙНА МОДЕЛІ КРЕАТИВНОСТІ

У герменевтиці інтелектуальної та емоційної складової креативності вагоме місце посідає питання первинного. Це як вирішення основного питання філософії, що є первинним, а що є вторинним. Якщо первинною є ідея, то ви ідеїст, і в творчості це креативні напрями подібно до авангарду, попарту, супрематизму, сюрреалізму та інших напрямів. І навпаки, якщо первинною є матерія, то ви матеріаліст, а в творчості ви наближаєтеся до класичного мистецтва і реалізму. Про це пише у своїй роботі “Людвіг Фейербах та кінець класичної німецької філософії” основоположник марксизму Карл Маркс. Сама теорія креативності є ідеалістичною в силу того, що її основу складає ідея, ідея, яка породжує матерію. І в інтелектуальній, і в емоційній моделі креативності в основі задуму лежить ідея. Можна перефразувати Біблію у якій сказано, що спочатку було слово і слово було Бог і сказати, що спочатку була ідея і ця ідея є творіння.

В інтелектуальній моделі ідея підлягає герменевтичному осмисленню проблеми та аналізу, який у кінцеву рахунку продукує сенс. Отже, в інтелектуальній моделі емоція не є вершиною творіння і креативність з'являється не на основі емоційного переживання, а в результаті осмисленого пошуку новизни.

В емоційній моделі креативності ідея також становить основу творчості, але реакція на подразник переходить у стан натхнення, як базис креативності і у подальшому герменевтичному осмисленні проблеми. На цій основі відбувається аналіз, який продукує сенс в будь-якій антропологічній формі.

В обох моделях є фаза аналізу. Проте, якщо в інтелектуальній моделі аналіз є основою творення і на цій основі виникає сенс, то емоція з'являється після інтелектуального продукування сенсу. В емоційній моделі креативності інтелект виникає після аналізу, який продукує сенс на основі натхнення.

Порівняльний аналіз механізму інтелектуальної та емоційної моделей креативності засвідчує більш глибоке проникнення у сферу переживання та чутливості саме емоційної моделі. Синтез моделей відбувається в емоційній моделі, а в інтелектуальній моделі такий синтез відсутній. Характерно, що вибір моделі є антропологічно залежним і ця залежність виявляється в обумовленій природі людини.

Обидві моделі є суть цілого, адже в обох моделях використовується і інтелект, і емоція, а їх співвідношення залежить від базисних елементів творчості – інтелекту та емоції. При переважаючій частці інтелекту або емоцій характеризується творча модель.

При їх рівновазі не відбувається сам процес художньої творчості. Важливо підкреслити, що взаємодія інтелекту та емоції є у свою чергу загальною моделлю креативності.